

Tartalom

1. Turizmus szatellitszámlák értelmezése	2
2. A szatellitszámlák alakulása	2
2.1. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai	3
2.2. A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai	3
2.3. A külföldre utazók külföldön költött turisztikai kiadásai	4
2.4. A külföldiek és a hazai lakossági turisztikai kiadásai	4
2.5. A turizmus és más ágazatok termelési számlái	4
2.6. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban	5
2.7. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban	6
2.8. A turizmus főbb jellemzői 2008–2009-ben	6
3. Módszertan	8
3.1. Módszertani változások	8
3.2. A szatellitszámlák mutatói az egyes táblákban	9
3.3. A turisztikai ágazatok kategóriái	10
3.4. Fogalmak	11

Táblák

[Turizmus szatellitszámlák, 2008](#)

[Turizmus szatellitszámlák, 2009](#)

Módszertan

Jelmagyarázat

Elérhetőségek

1. A turizmus szatellitszámlák értelmezése

Az elmúlt évtized módszertani fejlesztéseinek köszönhetően megalapozott statisztikai rendszer áll a felhasználók rendelkezésére, ami számos mutató alkalmazásával képes jellemezni a turizmus nemzetgazdaságban betöltött szerepét.

Az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió Statisztikai Hivatala (EUROSTAT) közösen fejlesztette ki azt a harmonizált rendszert, amit a turizmus szatellitszámlák összeállítására ajánlanak. Ennek segítségével a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye mérhetővé vált.

A kínálati oldalon a rendszer a nemzeti számlák módszertanát, meghatározásait és osztályozásait alkalmazza, így kimutatható, hogy mennyi a turizmus hozzájárulása a gazdasághoz és mennyi a turizmus ágazatban foglalkoztatottak száma. A turizmus szatellitszámlák egyértelmű és világos jelzéseket küldenek a gazdasági döntéshozók és a turizmusban működő vállalatok számára is.

A turizmus szatellitszámlák összeállítása után

- egyrészt lehetőség nyílik annak elemzésére, hogy az adott országban milyen módon változik a kereslet,
- másrészt megfigyelhető ennek a kínálatra gyakorolt hatása, továbbá és nyomon követhető a turizmussal kapcsolatos tevékenységek eredménye a gazdaság más ágazataiban is.

Magyarországon az első turizmus szatellitszámlákat [2004-re vonatkozóan](#) készítettük el. Ezt követően állítottuk össze a [2005. évi](#), [2006. évi](#), [2007. évi](#) időszakokra vonatkozó szatellitszámlákat.

2008-ban több módszertani változás is történt a táblák számításában. Egyrészt az addig alkalmazott TEÁOR'03 nomenklatúrát felváltotta a TEÁOR'08, így a számításba vett ágazatok tartalma a legtöbb szakágazatban – átsorolások, egyesületek vagy összeolvadások miatt – változott. Lásd bővebben [Módszertan](#). Másrészt a 2007-ig érvényes turizmus szatellitszámla elveit felváltotta a 2008-as Turizmus szatellitszámla ajánlott módszertani keret (TSA: RMF 2008), amit a

korábban említett nemzetközi intézményi csoport dolgozott ki. Az új módszertan figyelembe veszi az osztályozásváltozásokat, valamint beépítette azokat az újdonságokat, amelyeket a tagállamok vetettek fel az első szatellitszámlák bevezetése óta.

A jelenlegi módszertan szerint¹⁾ a következő tevékenységek tartoznak a turizmus ágazatba: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, vasúti, közúti, vízi, illetve légiforgalmi személyszállítás, személygépjármű-kölcsönzés, utazási irodák, utazásszervezők és egyéb foglalkási tevékenységek, kulturális szolgáltatások, valamint sport- és szabadidős tevékenységek. Turizmushoz kapcsolódó egyéb ágazatok még a gyógyfürdő szolgáltatások, illetve a szállítást kiegészítő tevékenység.

A kiadványhoz kapcsolódó táblák megfelelnek a nemzetközi ajánlásoknak, így összehasonlíthatóak, mind tartalom, mind felépítés szempontjából. Ugyanakkor az államigazgatás turisztikai kiadási adatait tartalmazó 9. tábla adatforrás hiányában nem állítható elő. Ezért a táblasorozatban a Bruttó állóeszköz- felhalmozási adatokat tartalmazó (8.) táblát a Nem pénzügyi mutatók (10.) táblája követi.

2. A szatellitszámlák alakulása

A magyarországi turisztikai fogyasztás (ami a lakosság és a külföldiek magyarországi kiadásait tartalmazza) 2008-ra folyó áron 24%-kal emelkedett az előző évhez képest. 2009-ben a fogyasztás növekedése az előző évhez képest mért 2,3%-os csökkenésbe fordult (4,2%-os általános fogyasztóiár-emelkedés mellett). A külföldi fogyasztás 12%-os emelkedése nem tudta kompenzálni a lakosság turisztikai fogyasztásának 19%-os visszaesését. 2009 végére a magyarországi turisztikai kiadások több mint 60%-át a külföldi látogatók adták. A turisztikai fogyasztás közel 57%-át fordítják turizmusra jellemző termékekre és szolgáltatásokra (szálláshely, vendéglátás, utazás, szabadidős tevékenység stb.), további 5%-ot a turizmushoz kapcsolódó termékekre (pl: gyógyfürdő szolgáltatás). Más – a turizmusra nem jellemző és a turizmushoz nem kapcsolódó – termékek és szolgáltatások együttes aránya meghaladta 37%-ot.

1) Módszertani források: Item 2c - Possibilities of expanding tourism databases by using business statistics data – opportunities and main challenges- EUROSTAT, háttérdokumentum, 2012. Tourism Satellite Accounts in Europe – EUROSTAT 2013

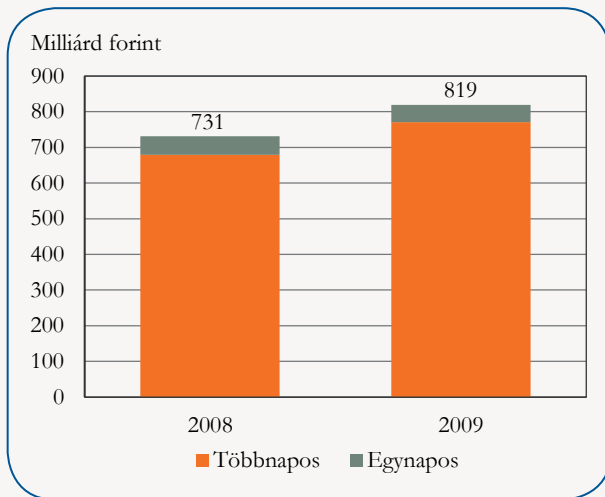
2.1. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai

A külföldiek Magyarországi turisztikai kiadásai 2008-ban folyó áron 731, 2009-ben 819 milliárd forintot tettek ki.

A több napra látogatók kiadásai az összes kiadásoknak 2008-ban 93, 2009-ben 94%-át adták.

1. ábra

Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai az utazás időtartama szerint

A külföldi látogatók 2008-ban kiadásaik jelentős részét költötték szálláshely- és vendéglátási szolgáltatásokra (28 és 17%), továbbá különböző típusú személyszállítási, sport- és szabadidős, kulturális szolgáltatásokra (10, 6 és 2%). Utazási irodai tevékenységre, illetve személygépjármű-kölcsönzésre a kiadásoknak alig 1%-a jutott. 2009-ben az arányok kismértékben módosultak.

A turizmushoz kapcsolódó kiadások esetében ki kell emelni még a gyógyfürdő szolgáltatásokra fordított kiadásokat. Ennek aránya 2008-ban 8, 2009-ben pedig 6% volt. A szállítást kiegészítő tevékenységek aránya mindkét vizsgált évben nem érte el az 1%-ot.

A többnapos látogatók a tartózkodásuk hossza miatt más természetű vásárlásokra költöttek, mint az egynapos látogatók. A többnapos látogatók elsődlegesen szálláshely-szolgáltatásokra, míg az egynapos látogatók a nem turisztikai célú egyéb más áruk vásárlására fordították a legtöbbet. Az egy napra látogatók elsősorban a határ közeli településeken a kiskereskedelmi egységeket látogatják bevásárlási céllal, így az egyéb kategória leginkább a bevásárló turizmust tartalmazza.

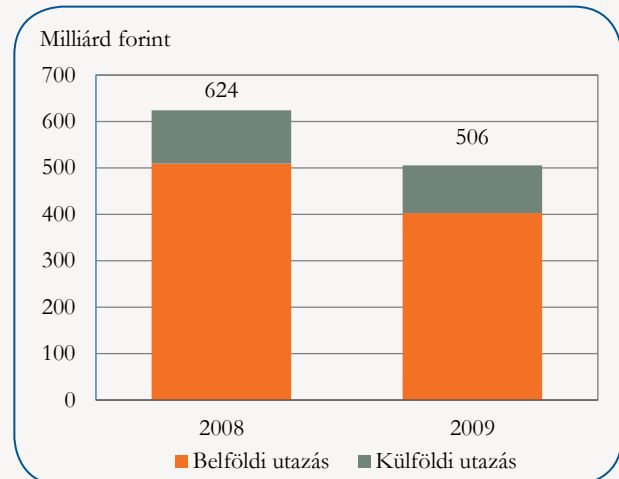
2.2. A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai

A lakosság turisztikai kiadásai két részből tevődnek össze. Egyrészt a rezidensek által megtett belföldi utazások költségeiből, másrészt a rezidenseknek a külföldi utazásaikhoz kapcsolódó országhatáron belüli kiadásaiból.

2008-ban a rezidensek belföldi utazásra 510 milliárd forintot fordítottak, ez az összes kiadás mintegy 82%-a. Az összes hazai utazó által elköltött összeg 624 milliárd forint volt, ennek 63%-a jutott a többnapos utazásokra. Az egynapos látogatók belföldi és külföldi célú utazásaik során 225 milliárd forintot költöttek el Magyarországon.

2. ábra

A hazai lakosság belföldi turisztikai kiadásai az utazás célja szerint

2009-ben a hazai lakosság turisztikai kiadásai mintegy 19%-kal csökkentek. A válság első évében az összes látogatótól 506 milliárd forint folyt be a turisztikai ágazatokba, aminek 65%-a – hasonlóan az előző évhez – a többnapos utakból származott. A lakossági vásárlások 80%-át a belföldi célú utakra fordították, hasonlóan az előző évihez. 2008-ban 402 milliárd forintot költöttek belföldi célú utazásra, ebből a többnapos utakra 237 milliárd forintot.

2.3. A külföldre utazók külföldi turisztikai kiadásai

A külföldre utazók turisztikai kiadásai a magyar lakosság (rezidensek) Magyarországi területén kívüli kiadásait tartalmazzák.

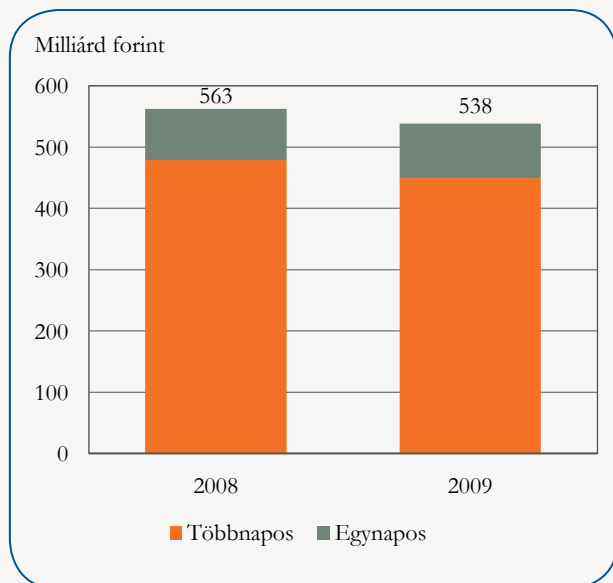
2008-ban a turisztikai céllal külföldre látogatók 563 milliárd forintot költöttek a határon túl. Az összes kiadás 85%-át a többnapos úton részt vevők költötték el. A többnapos látogatók szálláshelyszolgáltatásra fordítottak a legtöbbit, míg az egynapos látogatók elsősorban a vendéglátási szolgáltatásokat vették igénybe.

2009-ben a költési szerkezet hasonló. A többnapos látogatók összes kiadásuk 84%-át fordították határon kívüli javakra és szolgáltatásokra, amelyekre az egynapos látogatókkal együtt 538 milliárd forintot költöttek.

Míg a vizsgált 2 év alatt a többnapos utazásokon vásárolt javakra fordított összegek csökkenő tendenciát mutattak (479 milliárdról 450 milliárd forintra), addig az egynapos utazásokra jutó kiadások növekedtek (84 milliárdról 88 milliárd forintra). Az összes kiadás és a többnapos utakon elköltött összegek csökkenése mutatja az utazások időtartamának átrendeződését, a turisták a válság alatt ugyanis kevesebbet tudtak utazásokra költeni, így az egynapos kirándulások aránya növekedett.

3. ábra

Külföldre utazók külföldi turisztikai kiadásai az utazás időtartama szerint

2.4. A külföldiek és a hazai lakosság turisztikai kiadásai

2008-ban a hazai turisztikai fogyasztások összege 1 355 milliárd forint volt. A két legjelentősebb szolgáltatás (szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás)

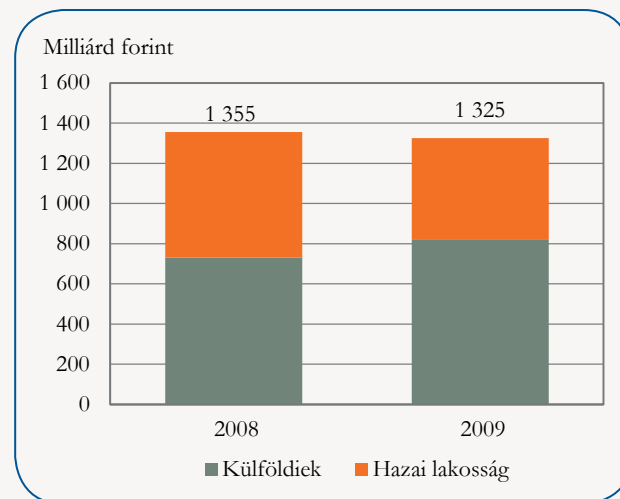
részesedése meghaladja a 36%-ot, ezen belül a külföldiek kiadásai a legjelentősebbek, arányuk a két szolgáltatás esetében több mint 66%.

Személyszállítás esetén fele-fele arányban költöttek külföldiek, illetve hazaiak. Ezen belül a légi forgalom esetében a külföldiek vannak többségben (54%). A személygépjármű-kölcsönzést 97%-ban külföldiek vették igénybe. Az utazási irodák szolgáltatásainak háromnegyedét a rezidensek vásárolták, a kulturális szolgáltatásokat, valamint a sport- és szabadidős tevékenységeket 70–70%-ban pedig a külföldiek. A gyógyfürdő szolgáltatások mintegy 92%-át a külföldiek kiadásai tették ki.

2009-ben a külföldiek részesedése a turisztikai célú termékek és szolgáltatások fogyasztásából belül a gyenge belföldi kereslettel összefüggésben emelkedett.

4. ábra

Magyarországi turisztikai fogyasztás

2.5. A turizmus és más ágazatok termelési számlái

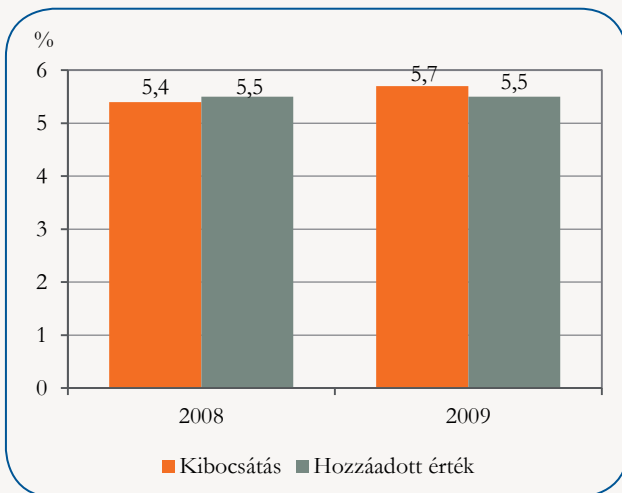
A turizmus szatellit számlák központi táblája (5–6. tábla) a turisztikai ágazatok összes kibocsátásából határozza meg azt, hogy mennyi a turizmus-specifikus tevékenységek kínálata. Az ágazati mátrixtábla a nemzeti számlák szerinti forrástáblán és az ágazati kapcsolatok mérlegein alapul, ami azt mutatja, hogy az adott ágazatba sorolt vállalatok a főtevékenységen kívül milyen más tevékenységeket végeztek.

2008-ban a turisztikai ágazat kibocsátása 3 007 milliárd forint volt alapján. Az összes folyó termelőfelhasználás, azaz a termeléshez felhasznált

termékek és szolgáltatások értéke 1766 milliárd forintot tett ki, így a turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján 1 241 milliárd forint volt. A turisztikai kibocsátás aránya az alapítás hazai termelésből 5,4, a hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság hozzáadott értékéből 5,5% volt.

2009-ben a turisztikai kibocsátás aránya az alapítás hazai termelésben 5,7%-ra emelkedett, míg a nemzetgazdaságban megtermelt hozzáadott értékből való részesedése nem változott az előző évhez képest.

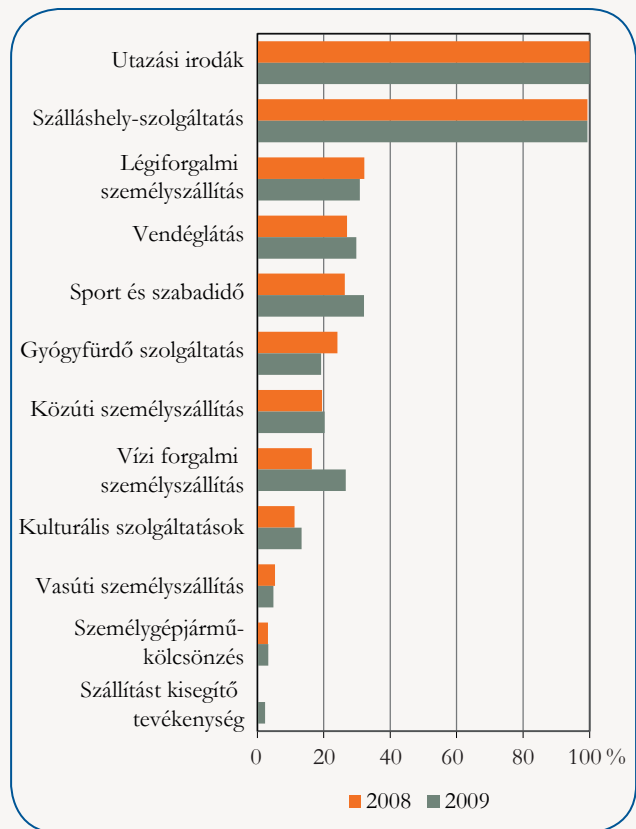
5. ábra
A turisztikai ágazatok kibocsátásának és a hozzáadott értékének aránya a hazai termelésben

A turizmus-specifikus tevékenységek egyes típusaiban különböző az általuk létrehozott összes teljesítményből a turisták által igénybe vett hányad. Ez a hányad **2008-ban** az utazásszervezés és a szálláshely-szolgáltatás esetében volt értelemszerűen a legmagasabb (100, illetve 99%), míg a légi forgalom, vendéglátás, illetve a sport- és szabadidős szolgáltatások aránya esetében csupán 32, 27 és 26%-ot tett ki. A rangsorban következők: a gyógyfürdő, a közúti és a vízi személyszállítás (24, 20 és 17%), valamint a kulturális szolgáltatások (11%). A vasúti személyszállítás, a személygépjármű-kölcsönzés és a szállítást kísérő tevékenységek teljesítményének 5, 3 és 2%-át kötötte le a turisztikai kereslet. Az egyéb áruk és szolgáltatások esetében ez az arány 1% körüli. **2009-ben** az arányok hasonlóan alakultak.

6. ábra

A turisták által igénybe vett hányad az egyes turizmus-specifikus tevékenységek teljesítményéből

2.6. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

A turisztikai ágazatok foglalkoztatottsági adatai között a betöltött állások száma, a ledolgozott órák száma és az egyenértékesített létszám mutatók jelennek meg. A turizmus szatellit számla foglalkoztatási adatai összhangban vannak a nemzeti számlák rendszerével. Számba veszik a foglalkoztatottság valamennyi formáját – a fő- és további munkákat, azon belül a teljes és részmunkaidős foglalkoztatást –, ellentétben a 2008 előtti időszak adataival, amikor is csak a főmunkát vették figyelembe. A turizmusban gyakori az atipikus foglalkoztatás, ezért szükséges valamennyi foglalkoztatási forma számbavétele.

Az egyenértékes (teljes munkaidősre átszámított) létszám a referencia időszak (esetünkben egy év) alatt ledolgozott órák számának, valamint ugyanazon időszak alatt a teljes munkaidősben dolgozók által teljesített átlagóraszámnak a hányadosa.

(A ledolgozott munkaórák számánál mind a fő, mind pedig a további munkaviszonyban ledolgozott órák szerepelnek, függetlenül attól, hogy azt teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatás keretében végezték.)

2008-ban a betöltött turisztikai állások száma 344 ezer, egyenértékesítve 333 ezer volt. Az alkalmazottak aránya 87, a férfiak aránya ezen belül 53% volt. A többiek (pl. egyéni vállalkozók vagy társas vállalkozás tagjai) voltak, közöttük a férfiak aránya jóval magasabb, 69%. Ágazati bontás szerint a legtöbben a vendéglátásban dolgoztak (a turisztikai foglalkoztatottak 36%-a), második helyen pedig a közúti szállításban alkalmazottak és egyéb foglalkoztatottak álltak. A turizmusban betöltött állások száma 2008-ban elérte a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak 8,7%-át. A ledolgozott munkaórák száma 696 millió volt.

2009-ben a betöltött állások száma 333 ezer, egyenértékesítve 318 ezer volt. Az alkalmazottak aránya megegyezett az előző évvel (87%). A férfiak aránya az alkalmazottak között 54%, az egyéb foglalkoztatottak között pedig 64% volt, az előző évinél alacsonyabb. Ágazati bontás szerint a legtöbben a vendéglátásban dolgoztak, második helyen pedig a közúti szállításban alkalmazottak és egyéb foglalkoztatottak álltak, az előző évhez hasonló arányban (37 és 17%). A turizmusban betöltött állások aránya a nemzetgazdaságban 8,6% volt. A ledolgozott munkaórák száma 27 millió órával csökkent 2008-hoz képest.

Az **egy foglalkoztatottra jutó turisztikai kibocsátás** 2008-ban 9,0 millió, 2009-ben 9,3 millió forint/fő volt. A hozzáadott értékből számítva a termelékenység mindkét vizsgált évben: 3,7 millió forint/fő.

2.7. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban

A legnagyobb értékbeli változás a beruházási adatokban figyelhető meg. Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy a 2008-ban kezdődő válság nyomán 2009-től az egész nemzetgazdaságban csökkentek a nagyberuházások, másrészt a 2008-tól érvényes TEÁOR'08 már külön vette számításba a vasúti szállításon belül a személy- és áruszállítást. Így már pontosabban meghatározható lett a turisztikai ágazatok között szereplő vasúti beruházások személyszállításra vonatkozó része.

2008-ban a turisztikai ágazatokban 245 milliárd forint értékű turisztikai célt szolgáló bruttó állóeszköz-felhalmozás történt. Ennek mintegy negyede az egyéb szárazföldi személyszállításban, ötöde pedig a szálláshely-szolgáltatási ágazatban figyelhető meg. Az álló eszközök típusa szerint a közúti és vasúti turisztikai célú személyszállítási eszközök tették ki a beruházások negyedét. A távolsági személyszállítást szolgáló építmények és infrastruktúra 16, valamint az egyéb turisztikai termék gyártására specializált gépek pedig mintegy 17%-át képviselték a beruházásoknak.

2009-ben a 228 milliárd forint értékű turisztikai bruttó állóeszköz-felhalmozás történt. Ennek 29%-a az egyéb szárazföldi személyszállításban, 17%-a pedig a szállítást kiegészítő tevékenységek ágazatban jelent meg. A közúti és vasúti turisztikai célú személyszállítási eszközök tették ki a beruházások majdnem egynegyedét. A távolsági személyszállítást szolgáló építmények és infrastruktúra pedig 22%-kal járultak hozzá az állóeszköz-felhalmozáshoz.

A turizmus ágazataira a **nemzetgazdaság** bruttó állóeszköz-felhalmozásának 2008-ban 4,2, 2009-ben 4,3%-a jutott. A kismértékű növekedés nem is annyira a turizmus szektor beruházásainak bővülésével, hanem a turizmuson kívüli ágazatok beruházásainak csökkenésével függött össze.

Az egy forint **egységnyi kibocsátásra** jutó beruházás 2008-ban 0,081 forint, 2009-ben 0,077, ami jelzi a szűkülő beruházási tevékenységet.

2.8. A turizmus főbb jellemzői 2008–2009-ben

A vizsgált években stagnált a külföldi beutazók turisztikai célú **utazásainak száma** (13 millió). A rezidensek belföldi utazásai pedig 184 millióról 152 millióra csökkentek. A belföldi lakosok kiutazásainak száma szintén csökkenő tendenciát mutatott (15 millióról 14 millióra).

A **vendégéjszakák** tekintetében is hasonló tendenciák figyelhetők meg. A külföldi beutazók által eltöltött turisztikai célú vendégéjszakák száma stagnált (45, illetve 47 millió). A belföldi lakosok Magyarországon 2008-ban még 66 millió vendégéjszakát, 2009-ben pedig mintegy 16%-kal kevesebbet, 55 millió vendégéjszakát töltöttek el. A rezidensek külföldön eltöltött vendégéjszakáinak száma szintén mérséklődött (20 millióról 18 millióra).

A külföldi beutazások és vendégéjszakák száma stagnált a vizsgált években, típusát tekintve pedig a **többnapos** utazások száma emelkedett (7,5 millióról 8,0 millióra). A hazai állampolgárok kevesebbszer utaztak, és kevesebb vendégéjszakát is tölthettek el mind itthon, mind külföldön. A többnapos utazások száma belföldön a 2008. évi 22 millióról 18 millióra esett vissza 2009-ben, és a külföldi utazások száma is csökkent (5,6 millióról 5,0 millióra).

Az **utazás módozatai** szerint a külföldi látogatók 78%-a szárazföldi úton közelítette meg hazánkat, vagyis vasúton, buszon vagy személygépkocsival érkeztek, 22%-uk a légi közlekedést vette igénybe, a menetrendszerű és a charter járatokat egyaránt.

A **szállástípusok** szerinti vizsgálathoz a szálláshelyeket üzemeltető vállalkozások közül a TEÁOR 55-ös (Szálláshely-szolgáltatás) ágazat adatait vettük figyelembe. A rövid időtartamú tartózkodási célra szolgáló vállalkozások (szállodák, üdülők, motelek, gyógyszállók, panziók) száma a 2008-at követő 2 évben jelentősen visszaesett, a kezdeti 2,7 ezerről 1,9 ezer egységre. A kempingek, táborhelyek száma 249-ről 169-re csökkent. Az egyéb, hosszú tartózkodásra szolgáló szálláshelyeket

(diákszállók, családi panziók, munkásszállók) üzemeltető vállalkozások száma nem változott, 40 ezer körül alakult.

A szállodákban és üdülőegységekben a **szobakapacitás** 2008 után jelentős mértékben, mintegy 36%-kal, 82 ezerről 53 ezerre esett vissza. A férőhely-kapacitás 22%-kal mérséklődött 2008 után. A kempingek férőhely-kapacitása a 2008. évi 88 ezerről 2009-ben 40 ezerre csökkent. Az egyéb szálláshelyek férőhely-kapacitása 278 ezerről 276 ezerre változott, és a szobakapacitásuk is 113 ezer helyett már csak 112 ezer volt 2009-ben.

A turizmusban **regisztrált gazdasági szervezetek** száma 2009-ben 2%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva. 2008-ban 157 ezer vállalat volt regisztrálva a turizmusra jellemző ágazatokban, míg 2009-ben 160 ezer. Létszám-kategóriák szerint vizsgálva a legnagyobb arányban (15%) a 20–49 főt foglalkoztató vállalatok száma emelkedett. Az 1–4 főt foglalkoztató turizmusra jellemző ágazatok vállalatainak száma stagnált. Az ágazatok szerint vizsgálva jelentősen növekedett a szállítás kiegészítő tevékenységek típusában, illetve a kulturális szolgáltatások terén alapított vállalatok száma. A többi ágazati csoportban általában stagnálás mutatkozott.

3. Módszertan

3.1. Módszertani változások

TEÁOR-váltás

- 2. tábla:
 - Belföldi és a külföldre utazók belföldön elköltött kiadásai (nem a teljes kiadás).
 - Alakossági utazások belföldi adatai esetében az egynapos látogatók számát, fogyasztását becsléssel pótoltuk, így valósabb képet kaptunk a turizmus mértékéről.
- 3. tábla: csak határon kívüli fogyasztás (korábban belföldi és külföldi költés együtt volt).
- 5–6. tábla:
 - Ágazati csoportok összetételének változása.
 - Korábbi csoportok új TEÁOR szerinti összetétellel, néhány új csoport (szórakozás) megjelenése.
 - Utazási iroda, konferenciaszervezés – bruttó módú elszámolása (árrésen) – így az összehasonlításnál a kibocsátás értéke szignifikánsan csökkent.
 - Importbontás változása.
 - Az adók és támogatások hozzáadódnak az összes kibocsátáshoz, valamint az importhoz (korábban nem volt), amelynek összege a belföldi kínálat.
 - A szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás ágazatok között csekély átcsoportosítás történt a kereslet-kínálat egyensúlya miatt. Mivel a szálláshelyek vendéglátási (teljes, félpanziós vagy reggelivel ellátás) adatai nem mérhetőek pontosan, ezért esetükben becslési eljárást alkalmaztunk.
- 7. tábla: turisztikai teljes és rész foglalkoztatottsági munkaviszony együtt (korábban csak a főtevékenységű állás volt). Bővülés a szórakozás ágazat becsatolása miatt.
- 8. tábla:
 - Ágazati bontások miatt csökkenések, főleg a vasúti szállítás teljes kiesése miatt.
- 10. tábla
 - a. tábla: utazások, vendégéjszakák – csak turisztikai célú adatok alapján.
 - b. tábla megoszlás utazás módja szerint – csak turisztikai célú adatok alapján
 - c. tábla: a vállalkozások száma megegyezik az egységek számával.
 - Vállalkozások száma ágazatonként és létszám szerint (7. táblához kapcsolódva).

3.2. A turisztikai ágazatok kategóriái

Nemzetközileg ajánlott csoportosítások

IRTS / TSA:RMF turisztikai ágazatok	ISIC Rev.4 ^{a)}	NACE Rev.2 (TEÁOR'08) ^{b)}	Leírás (TEÁOR'08)
1. Szálláshely-szolgáltatás ^{c)}	5510 5520 5590	5510 5520 5530 5590	Szállodai szolgáltatás Üdülési, egyéb átmeneti szálláshely szolgáltatás Kempingszolgáltatás Egyéb szálláshely-szolgáltatás
2. Vendéglátás	5610 5629 5630	5610 5629 5630	Éttermi, mozgó vendéglátás Egyéb vendéglátás Italszolgáltatás
3. Vasúti személyszállítás	4911	4910	Helyközi vasúti személyszállítás
4. Közúti személyszállítás	4922	4932 4939	Taxis személyszállítás Egyéb szárazföldi személyszállítás
5. Vízi forgalmi személyszállítás	5011 5021	5010 5030	Tengeri személyszállítás Belvízi személyszállítás
6. Légiforgalmi személyszállítás	5110	5110	Légi személyszállítás
7. Személygépjármű kölcsönzés	7710	7711 7712	Személygépjármű kölcsönzése Gépjárműkölcsönzés (3,5 tonna fölött)
8. Utazási irodák, utazásszervezői és egyéb foglалási tevékenység	7911 7912 7990	7911 7912 7990	Utazásközvetítés Utazásszervezés Egyéb foglalás
9. Kulturális szolgáltatások	9000 9102 9103	9001 9002 9003 9004 9102 9103 9104	Előadó-művészet Előadó-művészetet kiegészítő tevékenység Alkotóművészet Művészeti létesítmények működtetése Múzeumi tevékenység Történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése
10. Sport- és szabadidős tevékenység	7721 9200 9311 9321 9329	7721 9200 9311 9313 9321 9329	Szabadidős, sporteszköz kölcsönzése Szerencsejáték, fogadás Sportlétesítmény működtetése Testedzési szolgáltatás Vidámpark, szórakoztatóipari tevékenység Egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység

^{a)} Forrás: IRTS 2008 – „Draft Compilation Guide” (November 2010) – nem publikált

^{b)} Forrás: fordítókulcs ISIC Rev.4 – NACE Rev.2 (<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regso.asp?Ci=70>)

^{c)} Második otthon szolgáltatás (TEÁOR'08 - 6810, 6820) adat nem érhető el.

Nemzeti kategóriák

11. Gyógyfürdő szolgáltatás		9604 8690	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás Egyéb humán-egészségügyi ellátás
12. Utazási irodák, utazásszervezői és egyéb foglалási tevékenység		5221 5222 5223	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás Vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás

3.3. A szatellitszámlák mutatói az egyes táblákban

1. tábla Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai (3 mutató)
 - Összes külföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Többnapos külföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Egy napos külföldi látogató turisztikai kiadásai

2. tábla A lakosság turisztikai kiadásai (3 mutató)
 - Összes belföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Többnapos belföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Egy napos belföldi látogató turisztikai kiadásai

3. tábla Külföldre utazók turisztikai kiadásai (3 mutató)
 - Összes külföldre utazó turisztikai kiadásai
 - Többnapos külföldre utazó turisztikai kiadásai
 - Egy napos külföldre utazó turisztikai kiadásai

4. tábla Magyarországi turisztikai fogyasztás (4 mutató)
 - Összes külföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Összes belföldi látogató turisztikai kiadásai
 - Hazai turisztikai kiadások
 - Hazai turisztikai fogyasztás

- 5–6. tábla Turizmus és más ágazatok termelési számlái (10 mutató)
 - Összes kibocsátás (alapáron)
 - Összes folyó termelő felhasználás (beszerzési áron)
 - Ágazatok összes hozzáadott értéke (alapáron)
 - Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke (alapáron)
 - Összes hazai termelés (alapáron)
 - Összes import
 - Adók és támogatások
 - Belföldi kínálat (fogyasztói áron)
 - Hazai turisztikai fogyasztás
 - Turizmus aránya, %

7. tábla Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban (4 mutató)
 - Betöltött állások száma
 - Ledolgozott órák száma
 - Egyenértékes alkalmazotti létszám
 - Egyenértékes létszám

8. tábla Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmus ágazataiban (1 mutató)
 - Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmus ágazataiban

10. tábla Nem pénzügyi mutatók (17 mutató)
 - Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai
 - o Egy napos utazások száma
 - o Többnapos utazások száma
 - o Vendégéjszakák száma
 - A lakosság turisztikai kiadásai
 - o Egy napos utazások száma

- o Többnapos utazások száma
- o Vendégéjszakák száma
- Külföldre utazók turisztikai kiadásai
 - o Egy napos utazások száma
 - o Többnapos utazások száma
 - o Vendégéjszakák száma
- Szálláshely-szolgáltatás TEÁOR 55.1
 - o Vállalkozások (egységek) száma
 - o Szobák száma
 - o Férőhelyek száma
- Szálláshely-szolgáltatás TEÁOR 55.2
 - o Vállalkozások (egységek) száma
 - o Szobák száma
 - o Férőhelyek száma
- Szálláshely-szolgáltatás TEÁOR 55.3
 - o Vállalkozások (egységek) száma
 - o Lakóegységek száma

3.4. Fogalmak

Turizmus szatellit számlák (Tourism Satellite Accounts)

A nemzeti számlák rendszerének egyik szatellit számlája, összeállításának célja a turizmus keresleti és kínálati oldalának megfigyelése, valamint annak kimutatása, hogy a turizmus szektornak mennyi a hozzájárulása a gazdaság egészéhez. A számbavétel kiterjed a látogatók utazáshoz kapcsoló áru- és szolgáltatáskeresletére, a gazdaságon belül a turizmushoz kapcsolódó áru- és szolgáltatáskínálatra, valamint a turisztikai kínálat más gazdasági tevékenységekre tolvagyűrűző hatására is.

Látogató (Visitor)

Utazó, aki kirándulást tesz olyan helyekre, amely a szokásos környezetén kívül esik, kevesebb mint egy évre, bármilyen célból (üzlet, szórakozás vagy más személyes szándékkal). Az e látogatók által tett utazások minősülnek turisztikai utazásoknak. Nem tartozik a körbe az a rezidens személy, aki a rendeltetési helyen munkahelyi alkalmazásban áll.

Turista és egynapos látogató (Tourist and same-day visitor)

A látogató (belföldi vagy külföldi), amennyiben utazása tartalmaz eltöltött vendégéjszakát, turistának minősül (többnapos látogató), máskülönben pedig kirándulónak (egynapos látogató).

Külföldiek magyarországi turizmusa (Inbound tourism)

Tartalmazza a nem rezidens látogató magyarországi utazását. Más néven: beutazó turizmus.

Lakossági turizmus (Domestic tourism)

Tartalmazza a rezidens látogatók magyarországi utazását, akár hazai, akár külföldi utazás részeként. Más néven: belföldi turizmus.

Külföldre utazók turisztikai kiadásai (Outbound tourism)

Magában foglalja a rezidens látogató Magyarországon kívüli tevékenységét, akár kiutazó, akár belföldi turizmus részeként. Más néven: kiutazó turizmus.

Magyarországi turizmus (Internal tourism)

Tartalmazza a külföldiek magyarországi utazásait és a lakossági turizmust. Vagyis a rezidens és a nem rezidens látogató tevékenysége Magyarországon, belföldi vagy nemzetközi utazás részeként. Más néven: hazai turizmus.

Turisztikai kiadások (Tourism expenditure)

Az az összeg, amit fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értéktárgyak saját használatra vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során. Magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket.

Turisztikai cél (Touristic motivation)

Üdülés, városnézés természetjárás, rokon-barát látogatása, gyógykezeltetés, egészségmegőrzés, konferencia-részvétel, kulturális vagy sportesemény, üzleti út, vadászat, vallási zarándoklat, rendezvénylátogatás, egy éven belüli tanulás vagy munkavégzés.

Nem turisztikai cél (Non-touristic motivation)

Egy évnél hosszabb idejű tanulás, munkavégzés, napi ingázás, munkába járás.

Turisztikai (közvetlen) hozzáadott érték (Tourism direct gross value added)

Azon turisztikai és kapcsolódó ágazatok által generált hozzáadott érték, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a magyarországi turisztikai fogyasztáshoz. A „közvetlen” arra a tényre utal, hogy a turizmus szatellit számlák csak a hozzáadott értéket mérik (turisztikai és kapcsolódó ágazatokban) a látogatók fogyasztása alapján, és figyelmen kívül hagyja a közvetett és az indukált hatást, amit a fogyasztás generálhat.

Lakosság turisztikai kiadásai (Domestic tourism expenditure)

Nemcsak a hazai látogatók itthoni turisztikai költségeit tartalmazza, hanem a külföldre utazók költségét is. A gazdasági haszon nem köthető mindig az utazás alatt látogatott helyhez. Nem minden nemzetközi utazási költség merül fel külföldön, különösképp egy szolgáltatást meg lehet rendelni hazai vagy külföldi cégtől is (pl. nemzetközi szállítmányozási cég, vagy „en route”, azaz „úton lévő” költségek esetén).

Turisztikai fogyasztás (Tourism consumption)

Hivatalos definíció szerint a „turisztikai fogyasztás” megegyezik a „turisztikai kiadással”. Tehát az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értéktárgyak saját használatra vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során, és amely magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket, megfelel azoknak a pénzügyi tranzakcióknak, amelyek tartalmazzák még a második otthon (nyaraló) és a szociális transzferek fogyasztását, illetve más beszámított fogyasztást is.

Magyarországi turisztikai fogyasztás (Internal tourism consumption)

Magában foglalja a rezidensek és nem rezidensek turisztikai fogyasztását. A rezidens (lakossági) fogyasztás tartalmazza a háztartások turisztikai fogyasztását és a munkáltatók üzleti útra fordított kiadásait.

Bruttó állóeszköz-felhalmozás (Gross fixed capital formation)

Fontos összetevő a turisztikai ágazatok leírásához és elemzéséhez. Ágazati szemszögből nemcsak a bruttó állóeszköz-felhalmozás lényeges, hanem a nem termelt, nem pénzügyi eszközök (pl. föld) és a nem termelt eszmei vagyონrészek (földjogok, védjegyjogok) tranzakciói is számottevőek.

Utazás (Trip)

Személy által megtett út, amely során elindul a szokásos környezetéből egy másik helyre, és ameddig vissza nem tér megszokott lakóhelyére (körút). Az utazás a különböző helyeken tett látogatásokból áll össze.

Az **egynapos utazás** olyan út, amely nem tartalmaz vendégéjszakát. A **turisztikai utazás** (éjszakai) magában foglal minimum egy eltöltött vendégéjszakát.

Jelmagyarázat:

- + = előzetes adat
- .. = az adat nem ismeretes
- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

Táblák

[Turizmus satellitszámlák, 2008](#)

[Turizmus satellitszámlák, 2009](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789